Ulakbilge
Sosyal Bilimler Dergisi

PALEOLİTİK DÖNEM VE CHAUVET MAĞARASI'NIN SON ODASINDAKİ ASLAN PANELİNİN ESTETİK YAPISINA DAİR BİR İNCELEME

Mustafa Cevat ATALAY[1]
Esen SÜLE[2]

[1]Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, mcatalay(at)nku.edu.tr
[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi SBE, esn.sule@gmail.com

Atalay, Mustafa Cevat. "Paleolitik Dönem ve Chauvet Mağarası'nın Son Odasındaki Aslan Panelinin Estetik Yapısına Dair Bir İnceleme". ulakbilge, 41 (2019 Ekim): s. 737-743. doi: 10.7816/ulakbilge-07-41-05

Öz

Bu araştırmanın amacı; Paleolitik Dönem resim sanatını incelemek ve Chauvet mağarasının son odasının büyük panelinde yer alan aslan panelini analiz ederek yorumlamaktır. Paleolitik Dönem insanı zor yaşam şartlarında yaşadığı yoğun duyguları mağara duvarlarına resimler çizerek anlatmış ve bu sayede binlerce yıl öncesindeki düşüncelerini günümüze aktarabilmiştir. Yaşanan doğal afetler yüzünden mağara girişleri hiç hava almayacak şekilde kapanmış ve bu sayede resimler bozulmadan günümüze kadar gelebilmiştir. 19. yüzyılda İspanya ve Güney Fransa'da ilk defa keşfedilen mağara resimleri insanları bir hayli şaşırtmıştır. Bunun nedeni Paleolitik Dönem resimleriyle günümüz resimlerinin biçimlendirme anlayışının benzerlikleridir. Çok iyi korunmuş olan Altamira, Lascaux ve Chauvet mağaraları binlerce yıl öncesi hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamış ve Paleolitik Dönem resim sanatıyla ilgili bilgilerimizde köklü değişiklikler yapmıştır. Chauvet Mağarası resimleri diğer mağaralardan sonra bulunmasına rağmen Altemira ve Lascaux mağarasından binlerce yıl daha eskidir. Buna rağmen inanılmayacak kadar iyi çizilmiş resimlere sahiptir. Bu resimler animasyonun ilk örnekleri sayılabilecek denli eskidir. Bulunan panel, insan ve hayvan ayak izlerinin bulunduğu bölgededir. Bu bölgenin önemi, ayak izlerinin on binlerce yıl öncesine ait olmasına rağmen bozulmamış olmasıdır. Bu nedenle panele mağaranın araştırma ekibinden görevli uzmanların dahi yaklaşması yasaklanmıştır. Bu araştırma literatüre dayalı bir inceleme ile gerçekleştirilerek ilgili çalışma hakkında yorumlamalarda bulunulmuştur. Panel hakkında bulunan öne sürülen literatüre göre, çizilmiş olan betimlemenin yönü hareket, mekan oluşturma ve simgeleşen bir biçimlendirme tavrı ile gerçekleşmiştir. Dönem insanları kendi yaşamlarının tarihselliğinden bağımsız olarak, resimsel elemanlardan kompozisyon, plan, desen, gibi betimleme araçlarını duyarlılıkla kullandıkları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Paleolitik Dönem, Mağara Resimleri, Chauvet Mağarası, Aslan Paneli

Makale Bilgisi
Geliş: 13 Haziran 2019 *Düzeltme: 11 Temmuz 2019* *Kabul: 19 Ağustos 2019*

© 2019 ulakbilge. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Sanatın birçok tarifi olmasına rağmen ortak bir tanım üzerinde anlaşılamamıştır. Geçmiş tarihlerdeki sanatsal üretimler öncelikle o dönemdeki insanların yaşama şeklini anlayabilmek için yapılmıştır. Farklı birçok araştırmacının birbirinden değişik yorumları olsa da Fischer (2005)'ın belirttiği gibi, sanat insanoğluyla yaşıttır. Paleolitik dönemin gösterişli mağara resimlerine baktığımızda bunu somut olarak görebilmekteyiz.

Paleolitik Dönem insanı yaşadığı yoğun duygularla mağara duvarlarına izler bırakmış ve günümüze kadar ulaşabilen bu izler uygarlık tarihine ışık tutmuş, dünü daha fazla anlayabilmemizi sağlamıştır. Chauvet Mağarası binlerce yıl öncesini günümüze taşımıştır ve Paleolitik Dönem insanlarıyla günümüzde bağ kurabilmemizi sağlayan resimlerle doludur. Birçok nedenden ötürü Chauvet mağarası sadece sanat tarihi değil, arkeoloji, Paleontoloji ve Jeoloji gibi bilim dallarının ilgi alanı olmuştur.

Penone'ye göre, Chauvet mağarasının ressamı, kaya duvarındaki çukuru, hayvanın şeklini vurgulamak için boş alanı kullanmıştır. Bu çok karmaşık bir temsili teknik olarak hareket izlenimi verir (www.archeologie.culture.fr).

Farklı tekniklerin kullanılması, çizimlerdeki estetik, mağara duvarlarının girinti, çıkıntılarının ve sütunlarının çizim yaparken çok iyi planlanması ve üç boyutlu etkinin yaratılması, Chauvet mağarasının içindeki resimleri daha da değerli kılmıştır. Mağaranın karanlık dehlizlerinin ve Megaloceros Galerisi'nin bittiği yerde yani son odadaki Büyük Panel'in büyüleyici bir parçası olan "Aslan Paneli" dikkatleri üzerine çeken en önemli panolardandır. Animasyonun ilk örnekleri olabileceği düşüncesiyle araştırmalar devam etmektedir. Bu aslanların ne amaçla resmedilmiş oldukları oldukça ilgi uyandırmıştır.

Paleolitik Dönem Resim Sanatı

İnsanoğlunun ilk eserlerinin Buzul Çağında ortaya çıkmış olabileceği yargısına katılmayanlar bulunmaktadır. Bu nedenle Buzul Çağı sanatının anlaşılması gecikmiştir. Hollingsworth'a (2009) göre, 19. yüzyılda keşfedilen Altamira mağarasındaki Paleolitik Dönem Mağara resimleri, geçmişte yapılmış olamayacak kadar iyi oldukları düşüncesiyle sahte olabilecekleri fikrini uyandırmıştır. Bu yüzden Paleolitik Çağdaki insanların bu kadar güzel ve gerçeğe yakın resimler yapabilecek kadar yetenekli olup olamadıkları konusunda arkeologlar çelişki içerisinde kalmışlardır. Gombrich (2007), 19. yüzyılda İspanya ve Güney Fransa'da ilk defa görülen mağara resimlerinin, yapılan birçok araştırma doğrultusunda farklı araç gereçlerin kalıntılarının ortaya çıkmasıyla, Buzul Çağında yapılmış olabilecekleri fikrine ihtimal vermiştir. O dönemin insanları kendi potansiyellerinin farkına varmış; duygu ve düşüncelerini, rüyalarını, korkularını ve avlanma tekniklerini, mağara duvarlarına çizdikleri resimlerle ifade etmişlerdir. Peju P. 'nin de, Chauvet-Pont d'Arc sitesinde dediği gibi, insan yeni bir benliğe uyanıyordu, "düşüncesini düşünme" yeteneğini, hayal gücünü, hayal edebildiğini ve görüntüleyebildiğini keşfetmiştir.

İncelenen birçok mağara resmi doğrultusunda ilkel insanların yaşamları hakkında, duygu ve düşünceleri ve belki de rüyaları hakkında bazı bilgilere sahip olunmuştur. İlkel insanın korkuları, yaşam mücadelesi ve inançları, sanata yönelmesini sağlamış ve bu sayede ilkel insanlar günümüze, geçmiş hakkında az da olsa ışık tutacak kanıtlar bırakmışlardır. Bu kanıtlar Paleolitik Dönem insanının çevresindeki diğer canlılarla kurduğu iletişimin bir yansıması olmasının yanı sıra günümüz insanıyla da bağ kuran binlerce yıllık kanıtlardır. Denilebilir ki, Paleolitik Dönemin zorlu yaşam koşulları ilkel insanı sanata yöneltmiştir ve bu sayede günümüze bilgi aktarabilmişlerdir. Ünver (2002) "İnsanlığa katkı sağlayan güçlü duyguların ve yoğun düşüncelerin sonucunda ortaya çıkan sanat eserleri, sadece sanat tarihi değil; aynı zamanda insanlığın da tarihidir." Demektedir. İlkel insanın çevresindeki materyalleri iyi ve doğru bir şekilde kullanabilmesi için yaratıcılığını keşfetmesi ve kullanması kaçınılmaz olmuştur. İlkel İnsanlar farklı taktikler geliştirerek daha sonra tekrar ihtiyaç duyacaklarını düşündükleri yaşanmışlıklarının görüntülerini kalıcı hale getirmek için mağara duvarlarına resimler yapmışlardır.

19. Yüzyılda İspanya ve Güney Fransa'da İlk Defa Görülen Mağara Resimleri

Kuzey İspanya'da tesadüfen keşfedilen Altamira mağarasındaki resimlerin günümüzden yaklaşık 20.000 yıl önce yapılmış olabileceği uzun tartışmalar ve araştırmalar doğrultusunda geç de olsa, araştırmacılar tarafından kabul edilmiştir. Paleolitik Dönemde yapılan mağara resimleri hakkında araştırma yapan ilk arkeolog ve antropologlardan birisi Abbe Breuildir. Güvemli'ye (2007) göre, Altamira resimlerinin üzerinde çok fazla durulmasının amacı, insanlığın ilk eserleri olmasa da, bulunan ilk eserleridir. Abbe Breuil yaptığı uzun çalışmalar sonucunda mağara resimlerinin kopyasını çıkararak yayımlayabilmiştir. Altamira mağarasındaki bu resimler, görenleri şaşkınlığa uğratacak derecede çok iyi çizilmiştir.

Altamira mağarasından yıllar sonra bulunan Fransa'daki Lascaux Mağarası'nın resimleri Altamira mağarası resimlerinden çok daha iyi korunmuştur. Güvemli'ye (2007) göre, Lascaux mağarası tamamen tıkandığı için, az sayıdaki diğer mağaralar gibi bozulmayarak günümüze kadar gelmiştir. Çünkü su ve hava renkli resimleri bozmaktadır. Bu sayede Lascaux mağarasının resimleri en net mağara resimleridir ve mağarada hiç bozulmadan kalabilmiş beş metre boyutunda hayvan figürleri yer almaktadır. Aynı zemin üzerine birçok defa farklı resimlerin yapıldığı düşünülmektedir çünkü resimlerin birçoğu üst üstedir. Boyama ve kazıma yöntemiyle yapılan bu resimler mağaranın girişinin tıkanması sonucunda çok iyi korunabilmiştir. Jonathan'a (2012) göre, boyalı yüzeyde oluşmuş kalsiyum karbonat tabakalarının incelenmesiyle birlikte otaya çıkan küçük uranyum atomlarının oluşumlarının zamanla toryuma dönüşmesi durumu, eserlerin yaşlarının belirlenmesinde kullanılmıştır Aynı zamanda teknik, son yıllarda geliştirilerek kesin sonuçlar elde edilebilecek seviyeye ulaşabilmiştir. Lascaux Mağarası'nın resimleri Unesco Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilmiştir.

1994 yılında keşfedilen Chauvet Mağarası resimleri, bilim insanlarını hayrete düşürecek denli iyi uygulanmıştır. Chauvet mağarası resimlerinin Lascaux mağarası resimlerinden binlerce yıl daha eski olduğu, araştırmalar sonucu anlaşılmıştır. Bu iki mağaranın resimleri arasındaki benzerlik, teknik kullanımı ve perspektif 15.000 yıl sonra da benzer şekilde kullanılmıştır denilebilir. Lefrére ve David'e (2013) göre, Paleolitik Dönem insanları yazı olmasa da binlerce yıl sonrasına bile tekniklerini aktarmayı başarabilmişlerdir. Chauvet mağarası resimleri ise 32.000 yıl öncesine tarihlendirilmiştir.

Chauvet Mağarası ve Aslan Panelinin İncelenmesi

Güney Fransa'da 1994 yılında Ardeche nehri yakınlarında zorlu yollardaki arayışlardan sonra 3 kaşif topraktan yükselen çok hafif ve zor anlaşılan hava akımını fark etmiştir. Bu hava akımı toprağın altında bir mağara olduğuna işarettir ve Jean- Marie Chauvet yöneticiliğinde Chauvet mağarası keşfedilmiştir. Mağaraya kaşiflerin adı verilmiştir. Mağaranın öneminin anlaşılması üzerine, bulunan dar geçit girişi tekrar hava almayacak şekilde tamamen kapatılmıştır. Fransa Kültür Bakanlığının izin verdiği, sayılı ve özel araştırmacıların dışında kimse mağaraya girememiştir. 20.000 yıl kadar önce gerçekleşen heyelan, mağaranın girişini tamamen kapatmıştır ve bu sayede resimler geçmişten günümüze sağlam kalabilmiştir. Bazı resimlerin üzerinde kalsit tabakası vardır ve bu tabakanın oluşması için binlerce yıl gerekmektedir. Bu kalsit tabakaları resimlerin binlerce yıl öncesine ait olduğunun en önemli kanıtlarındandır. Bununla beraber mağaranın içi kristal oluşumlarıyla kaplıdır ve mağara sanatçıları kristal oluşumlarını hiç görememiştir. Chauvet mağarası lazer tarayıcılar kullanılarak haritalandırılmıştır. Mağaranın en başından en sonuna, 400 metre uzunluğunda oluğu hesaplanmıştır.

Chauvet Mağarası geçmişte yaşamış insanlar hakkında birçok hikaye yazılabilecek kadar muhteşem ve şaşırtıcıdır. Paleolitik Dönem insanının yaşamındaki zorluklarını, korkularını, düşlerini ve daha birçok şeyi hissetmemizi sağlayacak kadar güçlü çizimlere sahiptir. Genesse J. M. 'nin "Cave of Forgotten Dreams" (Unutulmuş Düşler Mağarası) Belgeseli'nde (2011) belirttiği gibi, 35.000 yıl önce Avrupa buzullarla kaplıydı, kuru bir iklime sahipti ve soğuk fakat güneşliydi. İnsanlar etoburlar ve yırtıcılar arasındaydı. Ayrıca Chauvet mağarasında insana ait tek bir kemik parçası bile yoktur. Bilim adamları Paleolitik Dönem insanının mağarada hiç yaşamadığını, mağaraları sadece dini törenler ve resim yapmak amaçlı kullandıklarını söylemiştir.

Mağaraya giriş için üstten açılan dar tünelin ulaştığı ilk yer, mağaranın heyelandan önceki orijinal kapısının olduğu bölümdür. Fransız Tarihçi ve arkeolog Jean Clottes, keşiften hemen birkaç gün sonra mağarayı inceleyen ilk bilim adamıdır. Clottes J. Unutulmuş Düşler Mağarası Belgeseli'nde (2011) şöyle demektedir, mağaranın ilk odasındaki bölümde kırmızı benekler yer almaktadır. Elin avuç içi ile yapılmış büyük kırmızı benekler. Bu benekler mağaraya girildiğinde ilk karşılaşılan resimlerdir. Mağaranın içinde biraz daha ileri gidildiğinde Atlar panelinin bulunduğu yerde binlerce yıl öncesine ait bir su oluğu yer almaktadır. Mağaranın girişinin açık olduğu yıllarda, o oluktan yağmur sularının aktığı düşünülmektedir. Suların aktığı kısım Atlar Paneli'ndedir. Bu nedenle "Paleolitik Dönem insanı çizeceği kompozisyonu oluştururken bu su yoluna dikkat etmiş ve atları suyun etrafına yerleştirmiştir" denilebilir. İlkel Dönem insanları mağara duvarlarının onlara tanıdığı tüm imkanlardan yararlanmış, yaratıcılıklarıyla harmanlamış ve belki de meşalelerinin ışık gölge oyunlarıyla atların akan suyun etrafında gerçekmiş gibi görünmelerini sağlama amacı taşımış olabileceklerini zihnimizde canlandırmamız mümkündür Bu atların biraz ilerisinde sekiz ayaklı bir bizon yer almaktadır. Sanki bizonun hareketini gösterir gibi yaratılan bu etki, biçimlerin hareketli gösterilme çabası ile yapılmıştır denilebilir. Aynı etki başka bir resimde bir gergedanın çoklu bacaklarında da vardır. Chauvet mağarası araştırmacıları arasında Gilles Tosello (Sanatçı ve

Arkeolog), Carole Fritz (Arkeolog) "Unutulmuş Düşler Mağarası" belgeselinde (2011); "her türlü olayın anlaşılmasının çıplak gözle imkansız olduğu" nu ve "alt katmanlardaki tasarımları farklı teknikler kullanarak ortaya çıkarmaya çalıştıkları"nı belirtmişlerdir. Örneğin; atlar panelinde, duvarda üst üste yapılmış her bir resim katmanını en alttan başlayarak kağıtlara çizmişler, sonuçta en alt katmandaki ayı pençelerinin 40.000 yıl öncesine ait olduğunu, ayıların pençeleriyle duvara izler bıraktığını anlamışlardır, 2. Evrede ise; 2.5 metre yükseğe kadar uzanan çizimler bir sopa yardımı ile yapılmıştır. Sonraki evre 33.000 yıl önce yapılmış birbirine saldıran iki gergedan ve üç boğa resmidir, son evrede ise muhteşem atların yapılmış olduğu düşünülmektedir. Ayrıca atların tek bir elden çıktığı düşünülmektedir. Buradaki at topluluğunun açıkağızları, kişnedikleri izlenimini uyandırmaktadır.

Kompozisyonun bir yorumunu yapan Tosello G. Ve Fritz C. (2011), dairesel bir hareketle çok kuvvetli bir dinamizm yapıldığını, kontrastın gücüyle ve duvarın doğal biçimiyle oynadıklarını ve bu etkileri verebilmek için doğal yüzeyi kullandıklarını belirtmişlerdir. Fakat karbon-tarihleme yöntemi, atların etrafındaki diğer üst üste binmiş olan hayvan çizimlerinin ortalama 5.000 yıl arayla yapıldığını göstermektedir. Paleolitik Kültür Bilgini Dominique Baffier (2011); Mağaradaki en özel panellerden biri olan Atlar paneli ve Aslan panelinde tarih öncesindeki insanların tekniğini ve hayvanlar alemine dair sahip oldukları önemli bilgileri de görebildiklerini vurgulamıştır.

Genesse (2011), Paleolitik Dönem insanın meşalelerini duvara farklı şekillerde ve açılarda yerleştirdiklerini incelemeler sonunda fark etmiş, insanların ışık yardımıyla gölgelerini atların üzerine düşürmüş olabileceklerini vurgulamıştır. Böylece gölge oyunları yaparak, insanları atların etrafına konumlandırmışlardır.

Mağaranın sonunda, en derin bölmesinde yer alan son odadaki büyük panelin gizemli aslanlarının bulunduğu duvara yaklaşmak imkansızdır. Çünkü burada bir kurt ayak izinin yanı sıra 8 yaşında bir çocuğun da ayak izi bulunmaktadır. Ayrıca meşalelerin kömür izleri de bulunmaktadır. Baffier (2011); Kireç taşının gözeneklerinden aşağıya uzanan ağaç köklerinden ciddi derecede karbondioksit salındığını belirtmektedir. Bu yüzden mağaranın bu en son bölmesinde zamanın daha da kısıtlı olduğunu ve resimlere yaklaşmanın da mümkün olmadığını söylemektedir. Bu nedenle Clottes & Azema (2005)'e göre, uzaktan yapılan ilk araştırmadaki gözlemlerinde, bizonların muhtemelen önce yapıldığı ve daha sonra soldan başlayarak sağa doğru aslanların yapıldığı düşünmektedirler.

Resim 1. Chauvet Mağarası Son Oda Büyük Panel, Fransa, 32.000 Yıl, Fotoğraf S. Jaillet/Edytem.

Clottes & Azema (2005)'e göre, Avrupa Paleolitik sanatı içerisinde kedigiller genelde nadir çizilen azınlık hayvanlardır. Chauvet mağarası keşfedildiğinde araştırmacıları şaşırtan şey ise gergedanlar ve mamutların dışında kedigillerin çok fazla resmedilmiş olmasıdır.

Uzun bedenlere sahip aslanlar genelde uzun bir kuyruk ile resmedilmiştir. Bu panelde aslanların uzun bedenlerinin yarısı çizilmiştir. Duvarın girintisinin başlamasıyla resim bitirilmiştir. Diğer resimlerde olduğu gibi bu resimde de duvarın şeklinden ve açısından yararlanılmıştır. Aslanların kulakları genel olarak diğer resimlerde tasvir edildiği gibi, aslan panelinde de yuvarlak ya da üçgen şekline yakın bir biçimde küçük olarak resmedilmiştir. Boyunlarını uzatılmış ve ileriye doğru hızla gittikleri izlenimi verilmiştir.

Resim 2. Chauvet Mağarası Son Oda Büyük Panel, Ayrıntı, Fransa, 32.000 Yıl, Fotoğraf Jean Clottes.

Clottes & Azema (2005)'e göre, Chauvet mağarasının son odasının Büyük Paneli de Aslan 2 (Lion 2) adıyla anılır. Paneldeki aslanların hepsi siyahtır. 16 tane aslan bulunan panelde, 1 aslan hariç hepsi sola dönmüştür. Sadece bir tanesi sağa dönüktür.

Çok iyi tanımlanan bu aslanlar basit bir ifadeyle verilmesine rağmen gerçekçi görünmektedir. Aç bir ifadeyle bizonların olduğu bölüme bakan Aslanların kontur çizgisiyle yapılmış oldukları ve bazı yerlerde çizgilerin kalınlaştığı ve bazı yerlerde de inceldiği görülmektedir. Böylelikle anatomik ayrıntılar daha etkili bir şekilde ifade edilmiştir. Üç boyutlu etki oluşturulabilmesi için siyah kontur çizgilerinin iç kısımlarının bazı bölgelerine açık koyu değerler eklenmiştir. Bu sayede beyaz kalan yerler daha etkili bir görüntü yaratmıştır. Aynı teknik 16 aslanda da kullanılmıştır ve bu aslanların hepsinin aynı kişi tarafından çizilmiş olduğu bilgisinin doğruluk payı yüksektir. Clottes &Azema (2005)'e göre, bazı kedigillerin cinsiyet tanımlarını yapan Craig Packer, Beş erkek ve bir dişinin yanı sıra ayrıca bir veya daha fazla yavru olabileceğini belirtmiştir.

Üst üste bindirilmiş bu aslanlar Paleolitik Dönem insanları tarafından belki de ışık oyunlarıyla hareket ettirilmişlerdi denilebilir. Animasyonun ilk örnekleri olabileceği düşünülen bu resimlerin hangi düşüncelerle yapıldığını kesin olarak bilmek mümkün değildir. Günümüze miras bıraktıklarından habersiz bir şekilde çizimlerini yapan Paleolitik Dönem insanı bu resimlerle belki dini bir ritüeli gerçekleştirmiş, belki de bir sonraki avı için çizim yaparak hayvanları büyülediklerini düşünmüşlerdir. Çevrelerinde her gün gördükleri hayvanlardan yiyecek ve giysi için yararlanmalarının yanı sıra, belki de mağaranın derin ve karanlık bölmelerindeki bu resimleri meşalelerinin yaydığı ışığı çok iyi kullanarak hareket ettirmişler ve anlattıkları av sahnelerini bir nevi canlandırmışlardır.

Sonuç

Chauvet Mağarası'nın son odasındaki büyük panelde resmedilen kompozisyonda kompozisyonda aslanlar ve gergedanlar yandan, profilden ve belki hareket eylemini aktarma amacıyla birbirini peşi sıra izleyen bir betimlemeyle çizilmiştir. Bu görüntülerin bir avlanma sahnesi olduğu ve hayvanlar arasında hiyerarşik bir çizim amacı taşıdığı söylenebilir. Hayvanlar gruplar halinde resmedilmiştir. Çizimde, sürü betimlemesinin kaya yüzeyine aktarılırken rölyefli çizmek kaygısı belirleyici bir biçimlendirme tavrı olabilir. Kurguda mekan yaratma isteği betimlemeyi belirlemiş olabilir.

Ayrıca resimlemede profesyonel bir ressamın kaygılarına benzer deneysellikler vardır. Tek çizgi ile koyuluk ve açıklık değerleri aranılarak, figürlere hacimler oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu panoda bulunan çizimler, aslanların biçimlendirmesi tek çizgili olmasına rağmen, diğer hayvanlardan oldukça ayrılmış ve simgeleşmiştir.

Bununla birlikte biçimleri çizen kişilerin oldukça hareketli bir espas yaratarak aslanları birbirleri üzerinde betimlemesi, formlar arasında mekan derinliği sağlamıştır. Bu betimleme iki şekilde yorumlanabilir: Öncelikle aslanlar belirli hareketler içinde betimlenmiş ve tek bir aslan, animatik bir görüntü yaratması amacıyla birçok kez çizilmiş olabilir. İkinci ihtimal ise animatik bir yaklaşım olmadığı ve aslanların üst üste bindirilerek mekan derinliği yaratılmaya çalışılmış olan bir aslan sürüsü betimlemesi olabilir. Ancak her iki durumda da resimler, çizgisel konturların kıvraklığına uygun anatomik ve kas kitlesini doğru betimleme amacı taşıyan ustaca çizimlerdir. Bu kompozisyonda çizilen konu, konturların kalınlaşıp incelmesi sayesinde kendilerine özgü hayvanlara ait iskelet ve anatomik yapı hakkında estetik bir betimleme yapmaktadır. Kazıma da, bu resimlemede dönem farklılığı nedeniyle olsa, amaçlı olarak yapılmıştır denilebilir.

Primitif döneme ait olduğu iddia edilen bu resimlerdeki diğer önemli bulgu, aslanların ön arka planlaması yapılmak üzere ön plandaki aslanlara daha fazla leke ve detay betimlemesi ile bilgi aktarılmış olmasıdır. Bu betimleme tavrı, bugünün resim sanatçılarının dahi ortak kaygısı olarak sanatçıların estetik arayışlarında ortak bir kaygıdır.

Sonuç olarak Primitif Dönem resimlerinde bulunan büyü ve yaşamsal kaygıların biçimleme tavrına etkisi, estetik bir biçimleme dili ile de kompozisyona yansımıştır denilebilir.

Kaynaklar

Fischer, E. (2005). Sanatın Gerekliliği. (Çev. Cevat Çapan). İstanbul: Payel Yayınevi.

Hollingsworth M. (1989, 2003). Dünya Sanat Tarihi. Orijinal Adı: Storia Universale dell'Arte. (Wealth and İdeas: A History of World Art). (Çev. Doç. Dr. Rengin Büyükerdoğan, Banu Ergüder). (2009). İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Gombrich, E. H. (2007). Sanatın Öyküsü. (Çev. Erol Erduran – Ömer Erduran). İstanbul: Remzi Kitapevi. (1997).

Güvemli, Z. (2007). Sanat Tarihi. İstanbul: Kurtiş Matbaacılık. Varlık Yayınları.

Ünver, E. (2002). Sanat Eğitimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

David, B. ve Lefrére, J-J. (2013). İnsanlığın En Eski Muamması. (Çev. İnci Malak Uysal.). E-Kitap 1. Sürüm Eylül 2015. Aralık 2013 Esas Alınarak Hazırlanmıştır. İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Clottes, J. Azema M. Fransız Tarih Öncesi Derneği Bülteni, Cilt 102, Sayı 1, 2005.

Clottes, J. (1995). Changements thématiques dans l'art du Paléolithique supérieur, Préhistoire ariégeoise, Bulletin de la Société préhistorique Ariège-Pyrénées, 50, p. 13-34.

İnternet Tabanlı Kaynaklar

Pierre PEJU, http://archeologie.culture.fr/chauvet/en/pierre-peju 21.10.2019 tTarihinde indirilmiştir. 23 Aralık 2017 tarihinde indirilmiştir.

Jean Michel Genesse, 2010 yapımı "Cave of Forgotten Dreams" (Unutulmuş Düşler Mağarası) adlı film, https://vimeo.com/33477823

Sanatçı Giuseppe Penone, Chauvet-Pont d'Arc' http://archeologie.culture.fr/chauvet/en/giuseppe-penone 23.10.2019 tTarihinde indirilmiştir. 25 Aralık 2017 tarihinde indirilmiştir.

Gilles Tosello (Sanatçı ve Arkeolog), Carole Fritz (Arkeolog) 2010 yapımı "Cave of Forgotten Dreams" (Unutulmuş Düşler Mağarası) adlı film, https://vimeo.com/33477823 26 Aralık 2017 tarihinde indirilmiştir.

Giuseppe Penone (http://archeologie.culture.fr/chauvet/en/giuseppe-penone).

Jean Clottes, 2010 yapımı "Cave of Forgotten Dreams" (Unutulmuş Düşler Mağarası) adlı filmi https://vimeo.com/33477823 22 Aralık 2017 tarihinde indirilmiştir.

Dominique Baffier, Paleolitik Kültür Bilgini, 2010 yapımı "Cave of Forgotten Dreams" (Unutulmuş Düşler Mağarası) adlı filmi, https://vimeo.com/33477823

Amos Jonathan, BBC Bilim Muhabiri, BBC Türkçe, "Dünyanın En Eski Mağara Resmi", http://www.bbc.com/turkce/haberler/2012/06/120615_reddot_cave, 28 Aralık 2017 tTarihinde indirilmiştir.

Görsel Kaynakça

Resim 1. https://www.researchgate.net/figure/The-cave-paintings-of-the-Chauvet-Cave-are-among-the-oldest-and-most-spectacular-in-the_fig11_280848112 27.10.2019 tarihinde İndirilmiştir.

Resim 2. https://www.britannica.com/place/Chauvet-Pont-dArc 30.10.2019 tarihinde İndirilmiştir.

Ulakbilge
Sosyal Bilimler Dergisi

PALEOLITHIC AGE AND AN EXAMINATION ON AESTHETICAL CHARACTER OF LION PANEL IN THE LAST ROOM OF CHAUVET CAVE

Mustafa Cevat ATALAY

Abstract

The aim of the study is to examine the art of paleolithic age painting and to analyse and explain the lion panel takes place on the big panel of the last room of Chauvet Cave. The men of paleolithic era expressed his intense emotions stem from hard life conditions by means of drawing paintings on cave walls, in this way, he can able to transfer his thoughts belong to thousands of years ago. Due to the natural disasters, entrances of caves closed so as not to get any fresh air, by this means the paintings can able to get until today without disruption. In 19th Century, the graffitos firstly discovered in Spain and Southern France surprised people notably. The reason is similarities between Paleolithic Era's and Modern Era's understanding of figuration. Well preserved Altamira, Lascaux and Chauvet caves enabled us to have information about thousands of years ago and revolutionized our informations on art of Paleolithic Age. Despite the paintings of Chauvet cave were discovered later than the other caves, they are thousands of years older than the Altemira and Lascaux caves. Despite their age, they are unbelievebly well drawn. These paintings are old enough to be considered as first samples of animation. The panel takes place at the same location with some footprints of both human and animals which were discovered. The importance of the place originates from intact footprints despite their age. For this reason, it is forbidden to come closer to entrance of the cave even for experts in charge from research team of the cave. This research was generated via examination based on literature and some interpretations were done about related study. According to found and proposed literature related with the panel, direction of drawn figuration provided via movement, space composing and manner of a giving shape which became a smybol. It can be said that, people of the era used some pictorial factors of description like composition, plan, pattern with sensitivity.

Keywords: Paleolithic Age, Cave Paintings, Chauvet Cave, Lion Panel